

90 Εκπαιδευτικό Συνέδριο της ΟΛΜΕ

Εκπαιδευτικά και εργασιακά προβλήματα των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

- Δώσε το δικό σου «παρών»
στο συλλογικό προβληματισμό
- Ενημερώσου από την
ιστοσελίδα της ΟΛΜΕ
- Οργάνωσε συζήτηση
στο σύλλογο διδασκόντων
- Πάρε μέρος στις
προσυνεδριακές εκδηλώσεις

Γιατί οι συνθήκες εργασίας των εκπαιδευτικών
είναι συνθήκες μάθησης των μαθητών

9^ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΟΛΜΕ

«Εκπαιδευτικά και εργασιακά προβλήματα των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης»

Στην τελική τους φάση βρίσκονται οι διαδικασίες για την οργάνωση του 9^{ου} Εκπαιδευτικού Συνεδρίου της ΟΛΜΕ με θέμα: «Εκπαιδευτικά και εργασιακά προβλήματα των εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης». Το συνέδριο θα πραγματοποιηθεί στις 7, 8 και 9 Απριλίου στην Αγριά Βόλου. Το τελευταίο διάστημα λειτούργησε με μεγάλη συμμετοχή συναδέλφων, μετά από ανοικτή πρόσκληση της οργανωτικής επιτροπής, η κεντρική Ομάδα Εργασία του Συνεδρίου, που συνέταξε τις θεματικές εισηγήσεις των επιμέρους θεμάτων του Συνεδρίου.

Το θέμα του 9^{ου} Συνεδρίου

Η επιλογή του θέματος του 9^{ου} Εκπαιδευτικού Συνεδρίου έγινε μετά από διεξοδική συζήτηση τόσο στο πλαίσιο του ΔΣ του ΚΕΜΕΤΕ όσο και του ΔΣ της ΟΛΜΕ, που έλαβε και την τελική απόφαση, αφού προηγουμένως μελετήθηκε η σχετική βιβλιογραφία.

Ενα από τα πρώτα κείμενα που άσκησε σημαντική επίδραση διεθνώς στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι εκπαιδευτικοί και το έργο τους είναι η «Σύσταση σχετικά με το Καθεστώς του Διδακτικού Προσωπικού», που εγκρίθηκε από την Ειδική Διακυβερνητική Διάσκεψη για το καθεστώς των εκπαιδευτικών της UNESCO και του ILO το 1966 (ILO-UNESCO, 2008). Στις κατευθυντήριες αρχές αυτής της Σύστασης (κεφ. III) συμπεριλαμβάνεται και η ακόλουθη (UNESCO-ΥΠΕΠΘ, χ.χ., σ. 4): «Οι συνθήκες εργασίας των εκπαιδευτικών θα πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να προάγουν κατά τον καλύτερο τρόπο την αποτελεσματικότητα της μάθησης και να επιτρέπουν στους εκπαιδευτικούς να αφοσιωθούν στα επαγγελματικά τους καθήκοντα». Επιμέρους κεφάλαια της Σύστασης (IV-XII) αναφέρονται σε συγκεκριμένα θέματα της προετοιμασίας για το επάγγελμα και της επιμόρφωσης, της απασχόλησης, της ένταξης στο επάγγελμα και της σταδιοδρομίας των εκπαιδευτικών.

Είναι γεγονός ότι κανένα από τα προηγούμενα συνέδρια του κλάδου δεν επικεντρώθηκε αποκλειστικά στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο/η εκπαιδευτικός κατά την άσκηση του έργου του, αν και σε όλα περιλήφθηκαν πλευρές αυτών των προβλημάτων. Εχοντας μελετήσει τη σχετική δραστηριότητα του κλάδου, επισημαίνουμε τα εξής.

Η ΟΛΜΕ στο 1^ο εκπαιδευτικό συνέδριό της, που διοργάνωσε στην Αθήνα (Μάιος 1981), συμπεριέλαβε ενότητα με τίτλο «Ο καθηγητής». Βέβαια, δεν ενέταξε σε αυτή το σύνολο των παιδαγωγικών και εργασιακών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε., αλλά περιορίστηκε στα ζητήματα της *μόρφωσης* και της *επιμόρφωσης* των εκπαιδευτικών. Αντικείμενο, εξάλλου, μεταγενέστερου συνεδρίου της ΟΛΜΕ αποτέλεσαν οι *σχέσεις καθηγητών, μαθητών, γονέων* (Γ' Εκπαιδευτικό Συνέδριο της ΟΛΜΕ, Αθήνα, 1986), που επηρεάζουν σημαντικά το εκπαιδευτικό έργο, ενώ λίγο αργότερα πραγματοποίησε συνέδριο στη Θεσσαλονίκη (1987), στο πλαίσιο του οποίου επανήλθε στα ζητήματα της *βασικής κατάρτισης, επιμόρφωσης και μετεκπαίδευσης των καθηγητών* (ΟΛΜΕ, 1988). Στο 7^ο Εκπαιδευτικό Συνέδριο της ΟΛΜΕ, τέλος, με θέμα «*Παγκοσμιοποίηση και εκπαιδευτική πολιτική. Από τις επιλεκτικές πολιτικές στην παιδεία για όλους*» (Θεσσαλονίκη, 2004), μία από τις δύο ενότητές του την αφιέρωσε στο θέμα *Οι εργασιακές σχέσεις στο δημόσιο σχολείο και ο εκπαιδευτικός*. Στο πλαίσιο αυτής της ενότητας αντικείμενο διαπραγμάτευσης αποτέλεσαν θέματα που απασχολούν την εκπαιδευτική κοινότητα και επηρεάζουν τους όρους και τις συνθήκες άσκησης του εκπαιδευτικού έργου, όπως η αρχική εκπαίδευση και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, το σύστημα πρόσληψης

στη δημόσια εκπαίδευση, η αξιολόγηση, ο παιδαγωγικός ρόλος των εκπαιδευτικών, η οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης και οι διαδικασίες επιλογής των στελεχών της εκπαίδευσης.

Επιπλέον, στη σειρά «Συζητήσεις για την Εκπαίδευση» η ΟΛΜΕ συμπεριέλαβε κατά καιρούς θέματα σχετικά με τους όρους και τις συνθήκες άσκησης του εκπαιδευτικού έργου. Αντικείμενα διαπραγμάτευσης αυτών των συζητήσεων ήταν ο κοινωνικός ρόλος του εκπαιδευτικού (ΟΛΜΕ, 1988α), το εκπαιδευτικό έργο (: προβληματισμός, σχεδιασμός, υλοποίηση, αξιολόγηση) (ΟΛΜΕ 1992), οι αναμενόμενες επιπτώσεις της ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση στο έργο του εκπαιδευτικού (ΟΛΜΕ 1993) και το δικαίωμα των ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων (ΟΛΜΕ 1994).

Τέλος, στον ερευνητικό τομέα, στο συγκροτήθηκε από την ΟΛΜΕ Ομάδα Εργασίας με επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή Ανδρέα Καζαμία, η οποία πραγματοποίησε στο διάστημα 1994-1995 μελέτη-έρευνα με θέμα: «Ο Έλληνας εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ως επαγγελματίας παιδαγωγός». Σκοπός της έρευνας ήταν να αναλύσει και να αξιολογήσει βασικά προβλήματα των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (αρχική εκπαίδευση και επιμόρφωση, ανεργία/αδιοριστία, συνθήκες εργασίας και οικονομική κατάσταση, «επαγγελματοποίηση» και status, επαγγελματική αυτονομία και ανεξαρτησία), να εξετάσει συνθήκες και παράγοντες που τα επηρεάζουν και να διατυπώσει συστάσεις με στόχο την προαγωγή της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου στα σχολεία (ΟΛΜΕ, 1995, Εισαγωγή). Στο πλαίσιο της έρευνας αυτής μελετήθηκε το διαθέσιμο βιβλιογραφικό και αρχειακό υλικό, πραγματοποιήθηκε δειγματοληπτική εμπειρική έρευνα, συντάχθηκαν πρωτόκολλα συνεντεύξεων και πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (ΠΕΚ). Ανάμεσα στα πορίσματα της έρευνας συγκαταλέγονται και τα εξής (ό.π., σ. 95 κ.ε.): (α) η σταθερά αυξητική τάση του πληθυσμού των εκπαιδευτικών Δ.Ε. από το 1960 ως το 1990, (β) το αυξημένο ποσοστό συμμετοχής των ανδρών έναντι των γυναικών εκπαιδευτικών, ιδίως στο Γυμνάσιο, (γ) η σαφής υπεροχή του ποσοστού των ανδρών στις διοικητικές και διευθυντικές θέσεις, (δ) το μικρό ποσοστό κατόχων μεταπτυχιακού τίτλου, (ε) η «υπέρμετρη συσσώρευση των υποψήφιων για διορισμό εκπαιδευτικών» (με διαφορετικά ποσοστά κατά ειδικότητα) και η «διόγκωση της επετηρίδας», με «παράλληλη μείωση του αριθμού των διορισμών στην εκπαίδευση από το κράτος», στ) η ανεπαρκής έως ανύπαρκτη προετοιμασία των εκπαιδευτικών στο ψυχο-παιδαγωγικό σκέλος, τη διδακτική μεθοδολογία και την πρακτική άσκηση, η προβληματική επαγγελματική κοινωνικοποίηση των νεοδιοριζόμενων και η αναποτελεσματικότητα των Περιφερειακών Επιμορφωτικών Κέντρων στον τομέα της επιμόρφωσης, ζ) το σχετικά ευνοϊκό ωράριο εργασίας, το οποίο όμως αντισταθμίζεται αρνητικά από παράγοντες όπως η υπερφόρτωση των σχολικών τάξεων και η ανυπαρξία διοικητικού και βοηθητικού προσωπικού στα σχολεία, η ανεπάρκεια της υλικοτεχνικής υποδομής και του εξοπλισμού των σχολείων, η) το εύρος και η ποικιλία των διδακτικών αντικειμένων που καλούνται να διδάξουν εκπαιδευτικοί ορισμένων ειδικοτήτων, θ) η οδυνηρή οικονομική κατάσταση των εκπαιδευτικών εξαιτίας των πολιτικών λιτότητας, που ακολουθούνταν, ι) το χαμηλό ποσοστό των δημόσιων δαπανών για την παιδεία, ια) η έλλειψη θεσμών υποστήριξης των εκπαιδευτικών, ιβ) το ιεραρχικό πλαίσιο εξουσίας και διακυβέρνησης, ιγ) η αδυναμία της πολιτικής ηγεσίας του [τότε] ΥΠΕΠΘ και των συμβουλευτικών μηχανισμών της [...] να συγκροτήσουν ένα αξιόπιστο και αποτελεσματικό σύστημα επιμόρφωσης, και τέλος ιδ) η αντίδραση των ερωτηθέντων εκπαιδευτικών στον «ασφυκτικό κρατισμό» και την «υπαλληλοποίηση», με την ταυτόχρονη διεκδίκηση μεγαλύτερης σχετικής αυτονομίας κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους και ουσιαστική συμμετοχή στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής.

Το Κέντρο Μελετών και Τεκμηρίωσης της ΟΛΜΕ, από την πλευρά του, το 1995 εκπόνησε μελέτη για τη σκοπιμότητα σύστασης Κέντρων Στήριξης του Εκπαιδευτικού Έργου (ΚΕΜΕΤΕ, 1998) την οποία κοινοποίησε προς τους αρμόδιους φορείς. Τα Κέντρα Στήριξης

προσδιορίστηκαν ως ευέλικτοι χώροι που συμβάλλουν αποτελεσματικά στην οργάνωση και υποστήριξη δημιουργικών διδακτικών/μαθησιακών δραστηριοτήτων διαμορφώνοντας ένα κλίμα συνεργασίας και αλληλεγγύης ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς (κοινής ή διαφορετικής επιστημονικής ειδίκευσης) και διευκολύνοντας το έργο τους. Στη μελέτη αναλύονται ο χαρακτήρας και η φυσιογνωμία των Κέντρων, ο τρόπος λειτουργίας, η δομή και η οργάνωση, η υποδομή και ο εξοπλισμός τους, και προτείνεται διαδικασία υλοποίησης του θεσμού.

Θεματικές ενότητες του Συνεδρίου

Το συνέδριο περιλαμβάνει τις εξής δύο βασικές ενότητες:

- A. Παιδαγωγικές και κοινωνιολογικές διαστάσεις
- B. Οργάνωση και διοίκηση εκπαίδευσης και σχολικής μονάδας – Εργασιακά – Ο ρόλος του συνδικαλιστικού κινήματος των εκπαιδευτικών Δ.Ε.

A1: Οργάνωση και πραγματοποίηση στις διδακτικής / μαθησιακής διαδικασίας (προγράμματα, βιβλία, διδακτικές μέθοδοι, αξιολόγηση, «κρυφό» αναλυτικό πρόγραμμα κ.λπ.).

A2: Ο/η εκπαιδευτικός, οι ομάδες αναφοράς του σχολείου (γονείς, μαθητές/-τριες), η τοπική κοινότητα, η ευρύτερη κοινωνία και τα ΜΜΕ

A3: Αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών Δ.Ε. (επιστημονική και ψυχοπαιδαγωγική διάσταση)

A4: Ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών Δ.Ε. (επιστημονική και ψυχοπαιδαγωγική διάσταση)

Β' Θεματική Ενότητα: Οργάνωση και διοίκηση εκπαίδευσης και σχολικής μονάδας – Εργασιακά – Ο ρόλος του συνδικαλιστικού κινήματος

B1: Διαδικασίες πρόσληψης/διορισμού – Εργασιακές σχέσεις – μισθολογικά και ασφαλιστικά

B2: Περιβάλλον και συνθήκες εργασίας και επιπτώσεις στην υγεία των εκπαιδευτικών

B3: Οργάνωση και διοίκηση εκπαίδευσης και επιστημονική καθοδήγηση

B4: Ο ρόλος του συνδικαλιστικού κινήματος των εκπαιδευτικών

90 Εκπαιδευτικό Συνέδριο της ΟΛΜΕ

Εκπαιδευτικά και εργασιακά προβλήματα των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

- Δώσε το δικό σου «παρών»
στο συλλογικό προβληματισμό
- Ενημερώσου από την
ιστοσελίδα της ΟΛΜΕ
- Οργάνωσε συζήτηση
στο σύλλογο διδασκόντων
- Πάρε μέρος στις
προσυνεδριακές εκδηλώσεις

Γιατί οι συνθήκες εργασίας των εκπαιδευτικών
είναι συνθήκες μάθησης των μαθητών